

Zadanie 1.10 Doskonalenie systemów działań kontrolnych PIORiN wraz z opracowaniem wytycznych prowadzenia kontroli

Kierownik: dr Tomasz Stobiecki

W ramach zadania wykonano opracowanie danych wyjściowych (opartych na wynikach kontroli z roku ubiegłego), przeprowadzono obliczenia oraz opracowano plany kontroli jakości, pozostałości oraz stosowania środków ochrony roślin (ś.o.r.) na rok 2022. Wyniki kontroli z lat 2020–2021 wprowadzono do baz danych, a wyniki przeprowadzonych obliczeń przekazano do PIORiN w formie wytycznych.

Kontrola jakości środków ochrony roślin

Po uwzględnieniu wyników kontroli z lat 2020–2022 dokonano nowego podziału badanych ś.o.r. na 15 charakterystycznych grup, w zależności od rodzaju środka (fungicyd, herbicyd, insektycyd, inne), formulacji i rodzaju zezwolenia (normalne lub handel równoległy). W wyniku obliczeń przeprowadzonych według algorytmu opracowanego w ramach PW 2011–2015, zaplanowaną do kontroli liczbę 248 próbek rozdzielono na wytypowane grupy, przy czym dla stosowanych trzech kryteriów rozdziału (liczba nieprawidłowości w latach ubiegłych, wielkość sprzedaży i liczba ś.o.r. w poszczególnych grupach) zastosowano odpowiednio wagi 1/4:1/2:1/4 (analogicznie do lat ubiegłych), wskazując tym samym wielkość sprzedaży jako czynnik najistotniejszy. Ze względu na obserwowane w latach ubiegłych trudności w poborze wymaganej liczby próbek w poszczególnych województwach zrezygnowano z rozdziału kontroli na województwa (podobnie jak w ostatnich latach).

Kontrola pozostałości środków ochrony roślin

W 2020 oraz 2021 roku w konsultacji z GIORiN zmodyfikowano stosowany dotąd system rozdziału próbek w celu wyeliminowania zauważonych mankamentów.

Ostatecznie po modyfikacji systemu, do rozdziału liczby próbek na uprawy przyjęto kryteria z następującymi wagami:

- W1 – waga uzależniająca liczbę badanych próbek od liczby plantacji w danej uprawie;
- W2 – waga od względnej liczby wykrytych pozostałości substancji czynnych w danej uprawie (pod pojęciem „względnej liczby wykrytych pozostałości” rozumiemy liczbę wykryć pozostałości w stosunku do liczby przebadanych próbek w danej uprawie);
- W3 – waga od względnej liczby wykrytych nieprawidłowości związanych z przekroczeniem NDP w danej uprawie;
- W4 – waga od względnej liczby wykrytych nieprawidłowości związanych z wykryciem substancji niedopuszczonych w danej uprawie;

- W5 – waga od wielkości zużycia ś.o.r. w danej uprawie, obliczonego jako zużycie jednostkowe (w kg/h) przemnożone przez powierzchnię uprawy.

$$W1 = 0,1; W2 = 0,15; W3 = 0,4; W4 = 0,25; W5 = 0,1.$$

Po uwzględnieniu wyników kontroli z lat 2021–2022, uaktualnieniu danych GUS dotyczących liczby plantacji w poszczególnych uprawach i uzupełnieniu danych na temat zużycia ś.o.r., przeprowadzono obliczenia oraz dokonano rozdziału 3628 próbek na 70 badanych upraw z podziałem próbek na województwa.

Kontrola stosowania środków ochrony roślin

Obliczenia rozdziału liczby kontroli na trzy grupy uprawowe (każda po trzy przedziały obszarowe) zostały wykonane według zmodyfikowanego systemu rozdziału zastosowanego po raz pierwszy w 2017 roku. Po uaktualnieniu danych o zużyciu ś.o.r. w poszczególnych grupach uprawowych oraz uwzględnieniu wyników kontroli stosowania ś.o.r. przeprowadzonej w latach 2021 i 2022, dokonano rozdziału 20000 kontroli na poszczególne grupy i przedziały obszarowe z podziałem kontroli na województwa. Uwzględniono trzy kryteria rozdziału: liczba gospodarstw, wielkość zużycia ś.o.r. oraz liczba nieprawidłowości wykrytych w 2021 roku w poszczególnych grupach i przedziałach obszarowych, przypisując im równe wagi (1/3:1/3:1/3).

Wytyczne dotyczące pozarolniczego stosowania ś.o.r oraz kontroli w miejscach dystrybucji

Kontynuowano prace związane z opracowaniem wytycznych. Przygotowano wstępne pilotażowe wytyczne dotyczące kontroli w miejscach dystrybucji, które zostały wdrożone w dwóch województwach. W zakresie pozarolniczego stosowania ś.o.r zdecydowano, że w pierwszej kolejności konieczne jest stworzenie bazy danych potencjalnie kontrolowanych podmiotów. W tym celu sporządzono ankietę, na podstawie której dane zbierane są w dwóch pilotażowych województwach.